

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

Sem-1, Paper code: 102

Persian (M A)

Topic: Yaqoob Leis (يعقوب ليث)

يعقوب پسر ليث در روستای قرنين در سيستان به دنيا آمد. يعقوب ليث در سال ۲۴۷ هجری قمری اولین شهریار ایرانی بعد از اسلام شد و سلسله صفاریان را بنیان گذاشت. پدر او ليث مس گر بود که موجب شد پسرانش نیز این پیشه را برگزینند به همین دلیل به او صفار می گفتند. او تمام درآمد خود را بین دوستانش خرج می کرد که همین امر باعث شد عیاران او را برای سرداری خود انتخاب کنند. پس از آن يعقوب با نشان دادن خود به عنوان فردی لایق می تواند فرماندار سپاه سيستان شود. صفاریان در سيستان حکومت می کردند و مرکز آن در زرنج بود که امروزه در افغانستان قرار دارد.

ياقوت حموی در معجم البلدان «ليث را صاحب چهار پسر دانسته است يعقوب، عمرو، علی، طاهر و گوید علی به خدمت رافع ابن هرثمه درآمد و طاهر در بست کشته شد و يعقوب و عمر به امارت رسیدند» و عبد الحی ضحاک گردیزی در زین الاخبار گوید «يعقوب در

دهکده قرنین حوالی سیستان پا به عرصه وجو گذاشت و در اندک مدتی بر خراسان و طبرستان و فارس، کرمان دست یافت و سلسه صفاریان را تشکیل داد نوشته گردیزی مانند مورخین دیگر نسبت به یعقوب روی خوشی نشان نداده‌است و گوید یعقوب در آغاز امر مانند پدر به شغل رویگری مشغول بود.

یعقوب لیث را نخستین شهریار ایرانیِ احیاگر زبان پارسی، پس از فروپاشی شاهنشاهی ساسانیان می‌دانند. وقتی شاعری بنا بر رسم زمان قصیده‌ای به عربی در مدح او سرود، وی او را ملامت کرد که چرا به زبانی که نمی‌فهمد برایش شعر سروده‌است که «چیزی که من اندر نیابم چرا باید گفت». یعقوب لیث صفاری نخستین کسی بود که زبان پارسی را ۲۰۰ سال پس از ورود اسلام به ایران، به عنوان زبان رسمی ایران اعلام کرد.

یعقوب در سال ۲۶۵ در گندی شاپور در اثر قولنج درگذشت. یعقوب را مردی باخرد و استوار توصیف کرده‌اند. حسن بن زید علوی که یکی از دشمنانش بود، او را از جهت استقامت و پایداریش سندان لقب داده بود. وجود گورستانی با سنگ قبرهای باستانی در اطراف آرامگاه یعقوب لیث صفاری گواهی بر قدمت این اثر دارد. گنبد مخروطی شکل آرامگاه از بهترین نوع گنبد‌های مخروطی واقع در خوزستان است.

Continued.....